

Abyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krtstjan Dahl
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov

Blaðfólk: Randi Jacobsen - Dagny
Joensen - Tórfinn Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Justinus Eldesgaard

Útgevandi: P/1 Sosialurinn
Úppseting: P/1 Sosialurinn
Prent: P/1 Pressan 1981

Bústaður: Argjaveg 28
Argjum
Símanúmer: 11820

Postadr.: Postsmoga 78
110 Tórshavn
Símanúmer: 14720

Avtalur og piratvirksemi

Í FARNU viku fór fiskimálaráðharrin okkara til Noregs á vitjan. Har var innboðin av norsku myndugleikunum at vera við til setanina av tí stóru aliráðstevnunni, sum norðmenn skipa fyrri á hvørjum ári. Í hesum sambandi vóru eisini ásettir fundir við norska starvsbróðurin.

UNDAN vitjanini boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann ætlaði sær at taka upp fleiri týðandi spurningar á fundinum við norska fiskimálaráðharran. Her tók hann serstakliga okkara framtíðar møguleikar í Barentshavinum fram. Føroyingar hava drúgar royndir at fiska í Barentshavinum og eingin skal ivast í, at vit fara at halda fram við hesum fiskiskapi. Sum eina nýggja roynd sendu vit herfyri nýkur snelliskip til Svalbard at royna og eru tey nú á veg heimaftur. Tað gekst ikki so væl í hond í byrjanini, men nú skipini koma heimaftur týkst sum at tey hava fingið væl burtur úr.

TAD er greitt, at fiskimálaráðharrin okkara hevur eina stóra ábyrgd at røkja, tá talan er um fiskiskap okkara eystanfyri. Tað ræður um ikki bert at varðveita gomul rættindi, men so sanniliga eisini at vera úti um seg, tá tað er møguleiki at fáa stóri bita av køkunu eitt nú tá meiri er til av fiski.

NÚ hevur so eitt heilt nýtt mál stungið seg upp og tað er fiskiskapurin hjá eitt nú

skipum skrásettum í triðja londum og við føroyskari manning. Reiðarnir vilja við fiskiskapinum hjá hesum skipum - onkur kallar tey piratskip - royna at arga norðmenn, sum sambært Svalbardtraktatini hava yvirvaldsrættin yvir økinum. Við at fiska á eini leið, sum er sokallað "ongamannahav" hava umrøddu reiðarar fingið øði í norðmenn, sum meta hetta sum eina roynd at sabotera tann annars vælskipaða og eftirlitsgivna kvoteráða fiskiskapin.

Í FARNU viku hevði útvarpið samrøðu við føroyska reiðaran á einum av skipunum, sum hava bjóðað norðmonnum av. Hesin legði ikki fingrar imillum og fór so mikið langt sum at hótta føroyska fiskimálaráðharran við eini stevning, tí hesin skal hava noktað skipunum at avreiða fiskin í Føroyum.

IKKI eiti á. Føroyingar í stríð við føroyingar í Barentshavinum. Hetta er alt annað enn gott. Sokallaðu piratarnir siga, at teir hava fullan lögfrøðiligan rætt til at fiska í altjóða sjógv í Barentshavinum og at eir einki hava ímóti at royna hetta málið í rættinum. Hinumegin siga norðmenn, at sleppur hesin fiskiskapurin at halda fram, so missa teir púra eftirlitið við fiskiskapinum og kann ein avleiðing vera tann, at tað sum "piratskipini" fiska, verður drigið av kvotunum hjá londunum, sum fiska har sambært Svalbardtraktatini.

FØROYSKI fiskimálaráðharrin hevur týðuliga sagt frá, at hann er ímóti fiskiskapinum hjá umrøddu skipum. Hann hevur heitt á virki í Føroyum um ikki at taka ímóti fiski frá skipunum. Hann segði við fjølmiðlarnar, aðrenn hann fór til Noregs, at tað er avgerandi, at vit føroyingar, sum m.a. mugu dúva uppá fiskiskap í Barentshavinum, halda okkum til tær reglur og avtalur, sum eru gjørdar og galda fyrri havøkini har eysturi. Við hesum gongur hann ímóti fiskiskapinum hjá umrøddu "piratskipum".

ILT er sjálvandi at meta um, hvør hevur rætt í hesum máli. Tað er greitt, at vit eiga at forða fyrri, at galdandi sáttmálar vit sjálvir hava gjørt, verða gíggnumgætaðir, soleiðis at tað kann koma teimum skipum, sum liva av Barentshavinum, aftur um brekku. Spurningurin um hvussu nógv norðmenn skulu hava at siga tá tað snýr seg um fiskiskap við eitt nú Svalbard hevur áður verið frammi. Tað var m.a. tá rækju-fiskiskapur tók seg upp har og føroyingar vóru teir fyrstu at troyta ríku rækjuleiðarnar. Tá vóru norðmenn skjóttir at vísa til Svalbardtraktatini og royndu teir at gera alt fyrri at avmarka møguleikarnar hjá føroyskum rækjuskipum at fiska við Svalbard, um somu tíð sum teir sjálvir gjørdu út ein stóran flota til henda fiskiskapin.

STÓÐAN, sum nú hevur tikið seg upp, kann ikki samanberast við stóðuna tá, men tað er greitt, at føroyingar eiga ikki at

góðtaka alt og taka alt fyrri góða vøru, sum norðmenn siga og krevja. Vit eiga at fylgja væl við, hvat fer fram í Barentshavinum eitt nú hvat stovnunum viðvíkur og krevja okkara rætt til øktar kvotur, tá fiskastovnar eru væl fyrri. Vit halda tað annars vera rætt, tá fiskimálaráðharrin okkara alment sigur, at vit mugu halda okkum til tær avtalur, sum vit hava gjørt við eitt nú norðmenn. Her má ikki vera nakar slingur í valsinum. Men harfyri er ikki sagt, at vit ikki kunnu taka allan spurningin um rættindi okkara við Svalbard uppaftur til nýggja viðgerð. Møguliga átti landsstýrið at fingið lögfrøðiliga ráðgeving um, hvørji rættindi vit í veruleikanum hava sambært Svalbardtraktatini, hvørji av hesum rættindum vit ikki gera brúk av í dag og um vit í framtíðini eiga at enduskoða okkara politikk í hesum so viðbrekna økinum, sum Svalbard og Barentshavið eru.

AT stevna sínum egna fiskimálaráðharran má sigast at vera eitt rættiliga víttgangandi stig. Nú vita vit ikki, um vit skuldu taka handa reiðaran fyrri fult, men tá hann eisini endurtekur hetta í Dimmalætting leygardagin, so má ein ganga út frá, at hann fer at gera álvara av hótanini. Áhugavert verður at frætt, at hvat mótspæl fiskimálaráðharrin hevur til eina slíka stevning. Tað fáa vit vónandi at vita, tá hann kemur heimaftur úr Noregi. Og hann er helst maður at svara fyrri seg.

Tummas Arabo, fiskimálaráðharrin ikki bangin fyrri at verða stevndur av Jørmund Vágadal:

-Taki ikki undir við piratvirksemi

-Føroyingar mugu læra seg at vera ábyrgdarfullir samráðingarpáttakari við onnur lond. Hetta er tann málsetningur og havi sum fiskimálaráðharrin og hann fer eingin stevning at broyta.

Hetta sigur Tummas Arabo, fiskimálaráðharrin í eini viðmerking til úttalissini hjá Jørmundi Vágadal, reiðara á tveimum dominikanskum trolarum, sum í farnu viku segði, at hann fór at stevna landsstýrismanninum, tí hesin hevur noktað skipum hansara at avreiða í Føroyum.

-Vit skulu halda okkara avtalur og fara tí ikki at stuðla piratvirksemi nakrastadni.

Tummas Arabo vísir á, at vit herfyri finga eina stóra bót frá EF tí vit ikki fylgdu reglunum. -Tað lærdu vit vónandi nakað av. Vit skulu tí vita, at skulu vit verða tiknir fyrri at vera ábyrgdarfullir avtalupáttakari í útlandinum, so mugu vit halda okkum til avtalaðar reglur.

Havi bert heitt á vinnuna

-Er tú ikki kløkkur av at hoyra, at tá nú fer at verða stevndur?

-Neit tað eri eg ikki. Eg havi ikki gjørt annað enn heitt á vinnuna um ikki at keypa fisk frá umrøddu skipum, og eg eri fegin um, at hon ger eftir hesi áheitan. Skulu vit liva í framtíðini, so má tað vera undir skipaðum viðurskiftum, og hetta skilur

vinnan á landi.

-Nú hoyra vit, at 21 íslendsk skip eru á veg til Barentshavið at fiska. Kann ein tá ikki skilja teir føroyingar, sum spyrja, hví vit tá ikki eisini kunnu fiska har?

-Vit eru avtalupáttakari í Barentshavinum og havi tí skyldu til at fylgja hesum avtalum. Eg ætli mær at standa við hesar avtalur. Íslendingar eru harafturímið ikki partur av nakrari avtalu

Tummas Arabo heimaftur við stórum fong:

Norðmenn bjóða okkum 30.000 tons av smáupsa

har.

Tummas Arabo sigur seg annars undrast á, at íslendingar taka hetta stigið. Hann ivast onga løtu í, at íslenska stjórnin fer at forða hesum fiskiskapinum.

Jan

málaráðharran leygardagin. Eg vóni, at føroysk virki og fyrirtøkur fara at geva hesum tilboðnum gætur og fáa uppsan heim til Føroya.

Landsstýrismaðurin vil avgjört mæla vinnuni til at taka upp samráðingar við norðmenn um hetta tilboðið.

Jan

Tummas Arabo, fiskimálaráðharrin, sum júst hevur verið í Noregi á almennari vitjan, er sera fegin um úrslitið av fundum við fiskimálaráðharran har og umboð fyrri fiskivinnuna. Eitt ítøkiligt úrslit av vitjanini er eitt tilboð frá norðmonnum til føroyingar. Okkum stendur í boði at keypa 30.000 tons av smáupsa fyrri rættiliga bligan penga.

-Hetta kemur sera væl sigur Tummas Arabo eftir fund við umboð fyrri Noregs Fiskarlag og norska fiski-